

Sisäministeriö

PL 26

00023 VALTIOEUVOSTO

SISÄMINISTERIÖ

20. 08. 2014

INRIKESMINISTERIET

Lausuntopyyntönnö SM008:00/2012, 25.6.2014

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt Suomen Kuntaliitolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta.

Kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain muuttamisen yhtenä tarkoituksena on täsmentää ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asema ja tehtävät. Tarkoituksena on myös selventää kunnan ja auttamisjärjestelmän roolia. Kuntaliitto esittää seuraavia näkemyksiä luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Esitysluonnoksen 3 §:n 8 kohdan mukaan auttamisjärjestelmällä tarkoitetaan Joutsenon vastaanottokeskuksen järjestelmää, jonka puitteissa ihmiskaupan uhrien auttaminen järjestetään. Esitysluonnoksessa 35 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan lähtökohtana on, että auttamisjärjestelmään voitaisiin ottaa ihmiskaupan uhri riippumatta siitä, onko hänellä kotikunta Suomessa vai ei. Tämä on Kuntaliiton mielestä kannatettavaa. 38 b §:ssä todetaan kuitenkin, että auttamistoimien järjestämisestä ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, vastaa auttamisjärjestelmä ja että auttamistoimien järjestämisestä uhrille, jolla on kotikunta Suomessa, vastaa kyseinen kotikunta. Kuntaliiton näkemyksen mukaan kotikunnan omaavien uhrien auttamisen näkökulmasta esitys on edelleen epäselvä.

Pykälässä 38 a on lueteltu hyvin yleisellä tasolla auttamistoimia, joita uhreille voidaan antaa. Osa näistä toimista on kuntien järjestämiä normaaleja peruspalveluja ja osa erityistoimenpiteitä, joita järjestetään vain ihmiskaupan uhreille. Uhreille palveluita on räätälöitävä vastamaan palvelutarvetta.

Pykälän 38 a yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että auttamistoimien tulee pohjautua uhrin yksilöllisiin tarpeisiin. Tällöin tarve erityisiin, ihmiskaupan uhriksi joutumisen vuoksi tarvittaviin, räätälöityihin palveluihin korostuu. Ihmiskaupan uhrien auttamisesta paras kokemus on Joutsenon auttamisjärjestelmässä. Auttamisjärjestelmässä olevalla asiantuntemuksella tuotetut palvelut vastaavat parhaiten uhrien yksilöllisiin erityistarpeisiin.

Samoin pykälän 38 a yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ihmiskaupan uhri, jolla on kotikunta Suomessa, voi turvautua kotikuntansa sosiaalihuoltoon ja terveydenhuoltoon.

Kuntaliitto katsoo, että uhrien yhdenvertaisuuden toteutumisen vuoksi on tärkeää, että Joutsenon auttamisjärjestelmällä on vastuu kaikkien uhrien, myös kotikunnan omaavien uhrien auttamisesta.

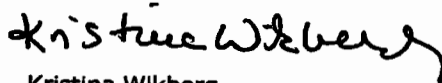
Kuntaliitto pitää tärkeänä, että uhrien auttaminen on uhrilähtöistä. Kuntaliiton näkemyksen mukaan kaikkien uhrien auttamisen tulee tapahtua virallisessa Joutsenon auttamisjärjestelmässä, jonka käytännön toiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto. Kotikunnan omaavien uhrien peruspalveluista huolehtii kotikunta. Uhrin auttamisessa hänen kokonaistilanteen huomioon ottamiseksi yhteistyö kotikunnan peruspalveluja tarjoa-

van sosiaali- ja terveydenhuollon sekä auttamisjärjestelmän välillä on erittäin tärkeää.

Ihmiskauppa on hyvin hankala ja monitahoinen ilmiö myös uhrin auttamisen näkökulmasta. Ei ole tarkoituksenmukaista eikä mahdollista, että jokaisessa kunnassa järjestetään uhrien auttamistoimia. Kunnissa ei välttämättä ole osaamista eikä resursseja järjestää hyvinkin vaativia, räätälöintiä tarvitsevia palveluja. Ihmiskaupan uhreja on harvoissa kunnissa suhteellisen vähän, jolloin myöskään osaamista uhrien auttamisesta ei välttämättä kerry. Auttamistoimiin sisältyy myös tehtäviä, joissa osaaminen ja toimivalta ovat valtion viranomaisilla.

On tärkeää, että koulutusta ja tietoa ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta järjestetään kaikille toimijoille.

SUOMEN KUNTALIITTO

Kristina Wikberg
johtaja, ruotsinkieliset ja kansainväliset
asiat

Anu Wikman-Immonen
erityisasiantuntija